

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (19-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Խմբագրական Վերամուտ 40 Էջ 2

Սեպտեմբեր ամսուան բացատրական
տոնացոյց: Էջ 3-5

Գիտէի՞ր թէ
Վարագայ Սուրբ Խաչ
Վարագավանք
Խաչվերաց
Սուրբ Գեորգ Զօրավար
Նիկիոյ Ժողով
Նաւակասիք

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 6-9

2018-19 Տարեշրջանի Ամավերջի
հանդէս

Հաղորդագրութիւն Էջ 10-14

Երիտասարդներու Խտացել
Դասընթացք Էջ 15

Միօրեայ Սեմինար-Աշխատանոց Էջ 15

Վերամուտ 2019-20 Էջ 16

Ամսուան Համարը

«Ձգեցէք որ մանուկները ինծի գան,
արգելք մի ըլլաք անոնց, որովհետեւ
այդպիսիներուն է Աստուծոյ
արքայութիւնը»:

Աւետարան ըստ Մարկոսի 10.14

Սեպտեմբեր 2019 (ԻԷ տարի թիւ 1)

Կ... ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ
ԴՊՐՈՅ

Խաչքարի Հեղինակ՝
Ժողովրդական Վարպետ
Ռուբեն Նալբանդյան

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Վերամուտ 40

Մեր ժողովուրդի ամենէն կարեւոր հարստութիւնը մեր բարոյական դիմագիծին առողջութիւնն է եւ երբ մեր նոր սերունդը հայ քրիստոնէական դաստիարակութեամբ եւ մեր մայրենի եկեղեցւոյ մաքուր կաթով չի սնանիր, կը նշանակէ թէ արդէն բարոյական այլասերումի վտանգը կը սպառնայ մեզի:

Պատմութիւնը կը վկայէ թէ՛ աշխարհասփիւռ մեր գաղութներուն երկարակեցութիւնը կախեալ է ոչ թէ տուեալ գաղութի նիւթական պայմաններէն, այլ անոր հոգեւոր արժէքներէն ու բարոյական սկզբունքներէն:

1980 Սեպտեմբերի 14-ին ծնունդ առած Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը կը պատրաստուի իր 40-րդ յաջորդական տարեշրջանին:

«Ձեզցէք որ մանուկները ինծի գան, արգելք մի՛ ըլլաք անոնց, որովհետեւ այդպիսիներուն է Աստուծոյ արքայութիւնը»:

Յիսուսի այս խօսքերը պետք է ըլլան հիմը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մտապատկերին, մանաւանդ Գանատայի մէջ՝ երբ պետութեան կողմէ վարժարաններու մէջ, հայ կրօնական դաստիարակութեան սահմանափակումին հետեւանքով, եկեղեցիներուն համար կենսական կը դառնայ հայ քրիստոնէական դաստիարակութիւն փոխանցել նոր սերունդին, հիմնականօրէն Կիրակնօրեայ Դպրոցներու միջոցով:

«Մաշտոցի Արձագանգ»ի 27-ամեակին ընդմէջէն պիտի շարունակենք մեսրոպատառ գրութիւններ ներկայացնել մեր աշակերտներուն, մանաւանդ համացանցին վրայ: Մեր կայքէջը, www.sourphagop.org-ը իր 19-րդ տարին պիտի ամբողջացնէ:

Այս տարի եւս, օգտագործելով զանազան միջոցներ, պիտի շարունակենք սորվեցնել մեր աշակերտներուն.

- Հայ բարքեր եւ կենցաղ
- Հայկական տօներ ու սովորութիւններ
- Երգեր եւ շարականներ
- Հայերէն Աստուածաշունչ բանալ եւ կարդալ
- Հայ եկեղեցւոյ պատմութիւն
- Ձեռային աշխատանքներ:

Այս բոլորը՝ Հայ Քրիստոնէայ նկարագիր մը կերտելու համար:

Թող Բարձրեալն Աստուծոյ աչքն ու աջը հովանի ու առաջնորդ ըլլան Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցին, որպէսզի մեր ժողովուրդի նոր սերունդի զաւակները «պարարտ հողի մէջ աճելով պտուղ տան, մէկի տեղ երեսուն, մէկի տեղ վաթսուն, կամ մէկի տեղ հարիւր»:

«Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սերը եւ Սուրբ Հոգիին հաղորդութիւնը մեր բոլորին հետ ըլլան: Ամէն»:

Սեպտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 7	Նիկիոյ Ս. Ժողովի 318 Հայրապետները
Կիր. 8	Տօն Ծննդեան Ս. Աստուածածնի յԱննայէ
Կիր. 8	Բարեկենդան Ս. Խաչի Պահոց
Շբթ. 14	Նաւակատիք Սուրբ Խաչի
Կիր. 15	Տօն Վերացման Ս. Խաչին (Խաչվերաց)
Բշ. 16	Յիշատակ Մեռելոց
Շբթ. 21	Հայաստանի Հանրապետութեան Անկախութեան օր
Շբթ. 28	Սուրբ Գեորգ Զօրավար
Կիր. 29	Տօն Վարազայ Սուրբ Խաչի

Պահքի Օրեր: 4, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 23, 24, 25, 27

Գիտէի ը թէ

1. Խաչվերացին օրը, ռեհանով զարդարուած խաչով տեղի կ'ունենայ Թափօր-Անդաստանը:
2. Հայց. Եկեղեցոյ սովորութիւններէն է Խաչվերացի տօնին օրհնել զանազան միրգեր:
3. Պօղոս Առաքեալ կը գրէ. «Գալով ինծի քաւ լիցի եթէ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ»:
4. Հայց. Եկեղեցին ունի Ս. Խաչի 3 տօներ եւս. Գիւտ Խաչի, Վարազայ Խաչ, Երեւման Խաչ:
5. Ս. Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի վերամուտը ամէն տարի Խաչվերացին տեղի կ'ունենայ:

Վարազայ Սուրբ Խաչ Ամէն տարի Սուրբ Գեորգին յաջորդող Կիրակին, որ միշտ Սեպտեմբեր 28-ի ամենէն մօտ Կիրակին է, Հայաստանեայց Եկեղեցին կը նշէ խաչին նուիրուած Վարազայ Ս. խաչի տօնը: Այս տօնը կը վերագրուի Ս. խաչի երեւման Վարազ լեռներու բարձունքներուն վրայ կառուցուած վանքին մէջ: Ըստ աւանդութեան, Ս. Հռիփսիմէն այդ տեղ պահեր է իր վիզի խաչը: Հոն, շուրջ 653 թուականին, երկու ճգնաւորներ, Յովէլ եւ Թողիկ, տեսիլք մը կ'ունենան. հրաշալի լուսաւորութիւն մը զիրենք կ'առաջնորդէ դէպի Վանի Վարազ լեռներ, ուր լուսաւորութիւնը կը կեդրոնանայ ու ի յայտ կու գայ խաչ մը:

Վարազավանք Կը գտնուի Վան քաղաքին հարաւարեւելեան կողմը, Վարազ լեռան արեւմտեան լանջին: 653-ին երբ յայտնի կը դառնայ Վարազայ Ս. Խաչի «Նշան»ի տեղը, Ներսէս Գ. կաթողիկոս Տայեցին, կը կառուցէ Ս. Նշան եկեղեցին եւ կը հաստատէ Վարազայ Ս. Խաչի տօնը: 870-ին արաբները կը գրաւեն Վարազավանքը, սակայն շատ չանցած Աշոտ Արծրունի իշխանը կ'ազատագրէ զայն: 1857-ին Վարազավանքի վանահայր կը նշանակուի Խրիմեան Հայրիկը «Մկրտիչ Ա. Խրիմեան Վանեցի»: Վանքը 1915-էն ի վեր լքուած է եւ ներկայիս աւերակ վիճակի մէջ կը գտնուի:

ԽԱՉՎԵՐԱՑը Հայ Եկեղեցւոյ հինգ տաղաւարներէն վերջինն է: Ան Խաչին նուիրուած տօներուն մէջ ամենակարևորն է, որովհետև նուիրուած է խաչին գերութիւնէն վերադարձին, անոր բարձրացման և փառաբանութեան պատմական յիշատակին: Հայաստանեայց Եկեղեցին Խաչվերացը կը տօնէ Սեպտեմբերի 11-17 ժամանակահատուածին հանդիպող Կիրակի օրը, իսկ տօնի յաջորդ օրը մեռելոց է:

610 թ. պարսից Խոսրով արքան մեծաքանակ զօրքով կը յարձակի Բիզանդական կայսրութեան վրայ: Սկզբնական յաջողութիւններէն ոգևորուած՝ պարսկական զօրքերը 614 թ. կը մտնեն Երուսաղէմ: Շատերը կը սպաննեն եւ շատերն ալ գերի կը վերցնեն: Վերջիններուն մէջ էր նաև Երուսաղէմի Չաքարիա հայրապետը: Բայց պարսիկներն այսքանով չեն բաւարարուիր. կը մտնեն Ս. Յարութեան տաճար և գերի կը վերցնեն այն տեղ պահուող Աստուածընկալ Ս. Խաչը, որ Դ. դարի սկզբին Կոստանդիանոս կայսեր մօր Հելինէի ձեռքով գտնուէր և պաշտամունքի առարկայ էր դարձեր բոլոր քրիստոնէաներու համար:

628 թ. Բիզանդական զօրքերը Հերակլ կայսեր գլխաւորութեամբ խաչափայտը վերադարձնելու համար կը պատերազմին պարսիկներու դէմ: Բիզանդական զօրքին կ'օժանդակէ նաև հայկական զօրախումբը ՄԺԺ Գնունիի գլխաւորութեամբ: Տիրոջ օգնութեամբ Բիզանդացիները յաղթանակ կը տանին:

Ս. Խաչը հանդիսաւոր թափօրով կը տեղափոխուի հայոց Կարին քաղաքը: Իսկ Կարինէն զայն կը տեղափոխեն Կ. Պոլիս, ապա Երուսաղէմ: Գերեզարձի ճանապարհին Տիրոջ խաչափայտը կը բարձրացուէր և ցնծութեան առիթ կ'ըլլար ժողովուրդին համար:

Խաչը քրիստոնէաներու համար Աստուծոյ զօրութիւնն է ու պարծանքներու պարծանքը, որուն վրայ իր անմեղ արիւնը թափեց Քրիստոս, տալով մեզ յաղթութեան զէնքը ընդդէմ սատանային ու անոր խաբկանքներուն: Յիսուս խաչին վրայ ցոյց տուաւ իր անհուն սէրը մարդկութեան հանդէպ, և խաչը դարձաւ մեզի համար յոյսի, սիրոյ և փրկութեան երաշխիք:

Սուրբ Գէորգ Զօրավար

Խաչվերացէն 13 օրեր ետք եկող շաբաթ օրը Ս. Գէորգ է: Ան նահատակուած է Նիկոմեդիոյ մէջ մօտաւորապէս 303 թուականին:

Հասակ առած է քրիստոնէայ ընտանիքի մէջ: Երբ Հռոմէացի Դիոկղետիանոս կայսրը (284 - 305) հրովարտակ կը հրատարակէ քրիստոնէաներուն դէմ, Գէորգ զօրավարը կը պատռէ Նիկոմեդիա քաղաքի հրապարակին վրայ կախուած այս արքունական հրամանը:

Այս պատճառով կը չարչարուի եւ կը նահատակուի, որովհետեւ կը մերժէ ուրանալ իր քրիստոնէութիւնը:

Բազմաթիւ աւանդութիւններ հիւսուած են Ս. Գէորգի մասին: Ասոնցմէ ամենածանօթը այն է որ Գէորգը վիշապ մը սպաննելով կոյս մը ազատած է եւ այդ պատճառով կ'ընդունուի որպէս վիշապասպան սուրբ:

Անգլիացիները իրենց պահապան սուրբը կը համարեն Ս. Գէորգը (Saint George): Սուրբ Գէորգի անունով եկեղեցիներ ունին Հայերը եւ եւրոպական ժողովուրդները:

Նիկիոյ Ժողով

Արիոս Աղեքսանդրացի, իմաստասիրական հմտութեամբ ծանօթ անձ մըն էր, որ մինչեւ իսկ հայրապետութեան յաջորդելու փափաքեցաւ: Այն ժամանակ Յիսուսի անձին վրայ խնդիրներ կային եւ Արիոս ալ սկսաւ պաշտպանել այն տեսակետը թէ Յիսուս Քրիստոս չէ մարդացեալ Որդին Աստուծոյ, այլ գերագոյն արարած մը, եւ թէ իրեն տրուած Որդի Աստուծոյ կոչումը բառացի իմաստով առնելու չէ: Աղեքսանդր հայրապետ Աղեքսանդրիոյ գաւառական ժողովներու մէջ, 312-ին եւ 319-ին, հերքեց Արիոս երեցին կարծիքը, որ սակայն իրեն պաշտպան եպիսկոպոսներ ալ ունեցաւ եւ Եւսեբիոս արքեպիսկոպոսը Նիկոմիդիոյ մէջ տեղի ունեցած ուրիշ ժողովով մը արձակեց Արիոսը Աղեքսանդրիոյ ժողովներուն դատապարտութենէն: Երբ որ վէճերը ընդհանրացան եւ եկեղեցոյ մէջ հակառակութիւնները սաստկացան, Կոստանդիանոս կայսրը ուզեց խնդիրը ընդհանուր ժողովի մը մէջ լուծել եւ բոլոր քրիստոնէայ աշխարհի եպիսկոպոսները հրաւիրեց Նիկիա քաղաքը 325-ին, ուր ժողովը բացուեցաւ Յունիս 19-ին: Հրաւիրուած էին նաեւ Տրդատ եւ Գրիգոր որոնք կամ չուզելով, կամ չկրնալով անձամբ երթալ, Արիստակէսը իրենց փոխանորդ նշանակեցին, եւ իրենց կարծիքին ու դաւանութեան յայտարարութիւնն ալ գրաւոր յանձնեցին անոր եւ ճամբայ հանեցին (ԽՈՐ. 176): Արիստակէս եղաւ Նիկիոյ 318 հայրապետներէն մին, որոնք միայն քանի մը հոգիի տարածայնութեամբ, Արիոսական վարդապետութիւնը դատապարտեցին եւ Արիոսը նզովեցին: Կոստանդիանոս ալ զայն աքսորեց: Նիկիոյ ժողովին մասնակցած հայրապետներու անուանացանկին մէջ կը կարդացուի Հայոց Մեծաց Արիստարքոս կամ Արիստակիսոս կամ Արսափիոս անունով եպիսկոպոսը, որ մեր Արիստակէսն է, թէպէտ օրինակէ օրինակ անունը աղաւաղուած է: Յատուկ գործունէութեան կամ բանախօսութեան յիշատակ մը չունինք, բայց արդէն այնչափ եպիսկոպոսներուն մէջէն միայն քանի մը պայքարողներու անունները կը տեսնուին ժողովի ատենագրութեանց մէջ: Արիստակէս ժողովէն ուղղակի վերադարձաւ Վաղարշապատ արժանահաւատ բանիւ, եւ քսան կանոնեալ գլխովք ժողովոյն (ԽՈՐ. 177): Գրիգոր ուղղափառ հաւատքի յաղթանակին վրայ ուրախանալով ընդունեց եւ հռչակեց Նիկիոյ կանոնները, «եւ սուղ ինչ գլուխս յինքենէ ի կանոնս ժողովոյն յաւելու» (ԽՈՐ. 177):

Մաս տուողը կ'ըսէ. «Մասն եւ բաժին եղիցի Սուրբ Պատարագիս»
 Մաս ստացողը կ'ըսէ. «Բաժին իմ Աստուած Յաւիտեան»

Նաւակատիք (նոր կերտել, նոր շինել) նորաշէն տաճարի, եկեղեցոյ, ամէն նորի բացման, տարեդարձի ու նուիրագործութեան հանդէս: Նաւակատիք է նոր աւարտած եկեղեցոյ առաջին նուիրագործութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ նուիրագործութեան տարեդարձը: Հայ եկեղեցին նաւակատիքները սկսած է կատարել կամ յիշատակել մեծահանդէս տօներու նախընթաց օրերուն: Նաւակատիքով պահքի խստութիւնը կը մեղմացուի՝ առանց զայն ամբողջովին վերացնելու, այսինքն՝ մտեղէնը խստիւ արգիլելով՝ կը ներուի ձկնեղէնի ու կաթնեղէնի կիրառութիւնը Պատարագի մատուցումէն ետք:

Այդպէս է նաև Հայ եկեղեցոյ հինգ տաղաւար տօներու նախընթաց օրերուն: Այսինքն՝ Վարդավառի, Աստուածածնի Վերափոխման ու Խաչվերացի նախընթաց շաբաթ օրերուն, առաւօտեան Պատարագէն ետք, իսկ Ս. Ծննդեան ու Ս. Զատիկի ճրագալոյցերուն, երեկոյեան Պատարագէն յետոյ կաթնեղէն ու ձկնեղէն գործածելը նոյնպէս Նաւակատիք կը նշանակէ:

Նաւակատիքը իբրև առանձին տօն կը նշուի Խաչվերացի տօնի նախընթաց շաբաթ օրը, 4-րդ դարու բիզանդական կայսրուհի Հելիենէի նախաձեռնութեամբ Երուսաղէմի Սուրբ Յարութեան մեծ տաճարը շինուելէն ետք զայն նուիրագործելու և օծելու տարեդարձի օրը, որ ամբողջ քրիստոնէայ աշխարհի համար կարելոր յիշատակ է:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ
Կիրակնօրեայ Դպրոցներու նշանաբանը: Մարկոս 10.14

Յիսուս, մանուկները, արգելք, այդպիսիներուն,
արքայութիւնը

----- ըսաւ.

«Ձգեցէք որ ----- ինծի գան, ----- մի՛
ըլլաք անոնց, որովհետեւ ----- է Աստուծոյ
-----»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Ո՞ր տարին հիմնուեցան
«Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ
Կիրակնօրեայ Դպրոցները».
ա. 1900
բ. 1929
գ. 1979
դ. 1980:

2.- Ո՞ր տարին հիմնուեցաւ
Սոնթրէալի Սուրբ Յակոբ
Կիրակնօրեայ Դպրոցը.
ա. 1900
բ. 1929
գ. 1979
դ. 1980:

3.- Այս տարի «Մաշտոցի
Արձագանգ»ի քանի՞ երորդ
տարեդարձն է:
ա. 6
բ. 32
գ. 17
դ. 27:

4.- Աստուածաշունչը կը բաղկանայ
երկու մասերէ. առաջին մասը
կը կոչուի «--- Կտակարան» իսկ
երկրորդը՝ «Նոր -----»:
Առաջին մասը գրուած է Քրիստոսէ ---
-- իսկ երկրորդը ----- էտք:

5.- Ի՞նչ կը կոչուի այն տաղաւարը
որ կը սօնենք Սեպտեմբեր ամսուան
ընթացքին.
ա. Խաչվերաց
բ. Սուրբ Ծնունդ
գ. Սուրբ Զատիկ
դ. Սուրբ Աստուածածնի
Վերափոխում:

6.- Հետեւեալ սուրբերէն որո՞ւն սօնը
կը սօնենք Սեպտեմբերին.
ա. Սուրբ Սարգիս
բ. Սուրբ Գեորգ
գ. Սուրբ Թադէոս
դ. Սուրբ Պետրոս:

7.- Ի՞նչ կը կոչուի խաչին
կեդրոնական մասը.
-----:

8.- Յիսուս քանի՞ տարեկան էր երբ
մկրտուեցաւ.
ա. 6
բ. 32
գ. 30
դ. 33:

9.- Ամբողջացո՞ւր Հայց. Եկեղեցւոյ
Կիրակնօրեայ Դպրոցներու
Մաղթերգին առաջին 4 տողերը.

Կիրակնօրեայ Սուրբ յարկին
մենք ----- ենք լուսաբաղձ
Կայծերու պէս -----
Ցայտած՝ սրտէն պերճ -----:

10.- Ամբողջացո՞ւր Հայց. Եկեղեցւոյ
Կիրակնօրեայ Դպրոցներու
Մաղթերգին երկրորդ 4 տողերը.

Ուստի քայլենք -----,
Ո՛վ հարազատ զարմ -----
----- գընացքով
Լոյս-աղբիւրին -----:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Ջ. դասարաններու անկիւն

1.- Ո՞վ է ներկայիս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը.

- ա. Սահակ Բ. Խապայեան
- բ. Արամ Ա.
- գ. Գարեգին Ա.
- դ. Գարեգին Բ.:

2.- Ո՞վ է ներկայիս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը.

- ա. Սահակ Բ. Խապայեան
- բ. Արամ Ա.
- գ. Գարեգին Ա.
- դ. Գարեգին Բ.:

3.- Ըստ Ա. Կորնթացիներուն 13րդ գլուխին երեք հիմնական շնորհներն են Հաւատք, Յոյս եւ Սէր, եւ այս երեքէն ամենէն մեծն է...

- ա. հաւատքը
- բ. յոյսը
- գ. սէրը
- դ. Աստուածային հիմնական շնորհները թիւով 4 են:

4.- Վերջին ընթրիքի ընթացքին Յիսուս հաստատեց Հաղորդութեան խորհուրդը: Աւագ շաբթուան ո՞ր օրն էր այդ.

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Ուրբաթ
- գ. Հինգշաբթի
- դ. Չորեքշաբթի:

5.- Սուրբ Ծնունդի մաղթանքն է.- Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ, օրհնեալ է...

- ա. Քրիստոսի Ծնունդը
- բ. Յայտնութիւնը Քրիստոսի
- գ. Յարութիւնը Քրիստոսի
- դ. Անունը Քրիստոսի:

6.- Պատարագի ընթացքին ո՞վ (որո՞նք) կ'երգէ (կ'երգեն) «Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ...».

- ա. Պատարագիչը
- բ. Սարկաւազը
- գ. Քահանան
- դ. Դպիրները:

7.- Ս. Պատարագի ընթացքին Ողջոյն տուողը կ'ըսէ: «Քրիստոս - մէջ --- յայտնեցաւ»:

8.- Ս. Պատարագի ընթացքին ողջոյն ստացողը կը պատասխանէ. «----- է ----- Քրիստոսի»:

9.- Հինգ տաղաւարներն են.-Ս. Ծնունդ, Ս. Զատիկ, Այլակերպութիւն, Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի եւ

- ....
- ա. Մեռելոց
- բ. Խաչվերաց
- գ. Ծաղկազարդ
- դ. Համբարձում:

10.- Ս. Զատիկէն 40 օրեր ետք կը տօնենք.

- ա. Համբարձում
- բ. Երեւում
- գ. Այլակերպութիւն
- դ. Յայտնութիւն:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Երկրորդականի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր:

1.- ----- կը կոչուի եկեղեցոյ արեւմտեան բաժինը որ տաճարէն բաժնուած է պատով ու դուռով, որուն մէջ կը կենային ապաշխարողները որոնք պատրաստ չէին հաղորդութիւն ստանալու:

2.- 325 թուականի Նիկիոյ ժողովին Հայաստանեայց եկեղեցոյ ներկայացուցիչն էր, ----- ր Քրիզոստոմոսը Լուսաւորչի որդին:

3.- 325 թուականին գումարուած Նիկիոյ ժողովին մասնակցեցան --- հայրապետներ (կամ անոնց ներկայացուցիչները):

4.- Առաջին տիեզերական ժողովը տեղի ունեցաւ ----- մէջ, --- թուականին :

5.- Խաչվերացը կը տօնենք Սեպտեմբեր -- ի ամենէն մօտ գուգադիպող Կիրակի օրը:

6.- Հայաստանեայց եկեղեցոյ խաչի տօներն են.

- ա. --- խաչի
- բ. --- խաչ
- գ. --- խաչ
- դ. Խ -----:

7.- Խաչվերացէն 13 օրեր ետք Ս. ----- ին տօնն է, եւ յաջորդ օրը ----- Սուրբ Խաչ է:

8.- Ըսէ՛ մէկ բառով՝ նոր կերտել, նոր շինել

9.- Ամբողջացո՛ւր: Խաչվերացին օրը, ռեհանով զարդարուած խաչով տեղի կ'ունենայ -----:

10.- Ամբողջացո՛ւր. Հայաստանեայց Եկեղեցոյ սովորութիւններէն է Խաչվերացի տօնին օրինել զանազան -----:

11.- Ո՞վ գրած է:
«Գալով ինձի քաւ լիցի եթէ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ»:

- ա. Ս. Պօղոս Առաքեալ
- բ. Ս. Պետրոս Առաքեալ
- գ. Ս. Յովհաննէս Առաքեալ
- դ. Ս. Թադէոս Առաքեալ

12.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Կոյս Մարիամի ծննդեան տօնը.

- ա. Սեպտեմբեր 8
- բ. Օգոստոս 8
- գ. Յունուար 8
- դ. Հոկտեմբեր 8:

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈՒԲԻ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻՆ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեան իր 39-րդ տարեշրջանը բոլորեց: Կիրակի, 19 Մայիս 2019-ի յետմիջօրէին, Ս. Յակոբ Վարժարանի «Բաստրմաճեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ ամառվերջի հանդէսը՝ ի ներկայութեան հայ հոգևոր արժէքներուն գիտակից ծնողներու, Հոգաբարձութեան ատենապետին եւ անդամներու, եւ եկեղեցւոյ հովիւ Տէր Գառնիկ Աւագ Քահանայ Գոյունեանի:

2019-ը տարին ըլլալով Կոմիտաս վարդապետի ծննդեան 150-ամեակը, տնօրէնութիւնը ամավերջի հանդէսի ծրագիրը պատրաստած էր այդ թեմայով:

Ըստ մեր Կիրակնօրեայի աւանդութեան՝ հանդիսասրահի մուտքին ներկաներուն բաժնուեցաւ «Մաշտոցի Արձագանգ» պարբերականի գունաւոր ու պատկերազարդ տարեկան բացառիկը, որ նաեւ կ'ընդգրկէր 2018-19 տարեշրջանի տեղեկագիրը:

Ամփոփ եւ յաջող յայտագիր մը պատրաստուած էր: Աշակերտները եւ ժողովուրդը յոտնկայս երգեցին Տէրունական աղօթքը: Ապա աշակերտները դարձեալ յոտնկայս՝ աղօթեցին Ներսէս Շնորհալիի «Իմաստութիւն Հօր, Յիսուս»ը ու երգեցին Կիրակնօրեայի քայլերգը:

Բացման խօսքը ներկայացուեցաւ տնօրէնի օգնական, ուսուցչական կազմի անդամ եւ մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցի 2016-ի աւարտական Սեւակ Պապիկեանի կողմէ: Ան իր խօսքին մէջ ըսաւ.

«Արդարեւ, 1929-ին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ տարագիր Կաթողիկոսը Նորին Սուրբ Օծութիւն Տէր Տէր Սահակ Բ. Խապայեանը հիմը կը դնէր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներուն որպէս, նպատակ ունենալով.

Ա. Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութեան եւ աւանդութեան համաձայն կրօնական դաստիարակութիւն տալ մասնաւորապէս մանուկներուն եւ պատանիներուն, իբրեւ լրացուցիչ մասը ազգային ընդհանուր կրթութեան եւ դաստիարակութեան, եւ ընդհանրապէս ալ չափահասներուն աւանդել քրիստոնէութեան եւ Մայրենի Եկեղեցւոյ վերաբերեալ գիտելիքներ եւ ծանօթութիւններ:

Բ. Այս դաստիարակութեան նպատակն է Հայ ժողովուրդին զաւակները գիտակից դարձնել իրենց Քրիստոնէական Կրօնքին եւ Մայրենի Եկեղեցւոյն եւ կերտել անոնց քաղաքացիական նկարագիրը:

Արդարեւ, նոյն նպատակով է որ 1980-ին կը հիմնուէր մեր Սուրբ Յակոբ Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցը: Եւ այսօր 39-րդ յաջորդական տարեշրջանը կը հասցնենք իր աւարտին ...», եւ աւարտեց իր խօսքը ըսելով.

«Այս տարեշրջանի մեր վերջին օրը, փոքր յայտագիր մը պատրաստած ենք ձեզի համար եւ որուն ընդմէջէն կրնանք փոխանձել Ձեզի, թէ մենք ալ մեր բաժինը կ'ընենք որպէսզի անոնք որոնք ուզեն անսալ Յիսուսի խօսքին, «Ձգեցէք որ մանուկները ինձի գան...»ունին Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը ուր կրնան աւելի մօտէն ճանչնալ Յիսուսը»:

Յայտագրի առաջին բաժինով Մանկապարտեզի աշակերտները ներկայացուցին «Առաւօտեան աղօթք»ը (ՕրհորդՅասմիկ Նաճարեանը աշխատելով աշակերտներուն հետ պատրաստած էր այս բաժինը):

Յայտագիրը շարունակուեցաւ: Նախակրթարանի Ա. եւ Բ. դասարանի աշակերտները ներկայացուցին 23-րդ (ԻԲ) Մաղմուրը եւ 10 պատուիրաններ, իրենց լեզուով (Տիկին Թային Բարսեղեանը աշխատեցաւ այս դասարանին հետ):

Ապա, Նախակրթարանի Գ. եւ Դ. դասարաններու աշակերտները ներկայացուցին կենդանի պատկեր մը, Կոմիտաս վարդապետին ծննդեան 150-ամեակին առիթով (Օրիորդ Թամար Գիգիբեանը աշխատեցաւ աշակերտներուն հետ): Կենդանի պատկերի

ընթերցողն էր Երկր. Բ. կարգի աշակերտուհի Սարին Խշխշեան, իսկ Նախ. Զ. կարգէն Յարութ Զուլճեան (Ֆլիւթ) ընկերակցեցաւ Զաւէն Զուլճեանի (Զութակ):

Յայտագիրը շարունակուեցաւ, եւ Նախակրթարանի Ե. եւ Զ. դասարաններու աշակերտները ներկայացուցին Ա. եւ 15-րդ (ԺԴ) Մաղմունները: Որմէ ետք Նախ Զ. Դասարանի աշակերտները ներկայացուցին 325 Թուականին Նիկիոյ

Ժողովին ընթացքին բանաձեւուած «Հաւատամք»ը (Տիկ. Շողիկ Նաճարեանը աշխատած էր այս դասարանին հետ):

Ապա, Կիրակնօրեայ Դպրոցի Երգչախումբը ներկայացուց 5 շարականներ (Քրիստոս ի մեջ մեր, Մարմին Տերունական, Սուրբ Սուրբ, Որք զարդարեցին, Աշակերտք Քրիստոսի) որոնցմէ «Սուրբ, Սուրբ»ը Կոմիտասեան եղանակով: Շարականներէն ետք նախակրթարանի Ա., Բ. եւ մանկապարտեզի աշակերտները միացան երգչախումբին եւ ամբողջ աշակերտութիւնը ներկայացուց 2 երգեր

(Խաչին Զինուոր, Այբուբեն): Այս տարեշրջանին մեր երգի ուսուցիչն էր Պարոն Վաչէ-Սաֆօ Պոյաճեանը. Եւ մեր դպրոցի 2016-ի շրջանաւարտ Բասգալ Տեմիրճեանը դաշնակի ընկերակցութեամբ մասնակցեցաւ դասաւանդութիւններուն եւ հանդէսին:

Երգչախումբի ելոյթէն ետք, բեմ հրաւիրուեցաւ Տնօրէնը՝ Պրն. Թորոս Պապիկեան՝ որ իր խօսքին ընդմէջէն նախ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայ ծնողներուն որոնք իրենց զաւակները նախորդ տարեշրջանին վստահեցան Կիրակնօրեայ Դպրոցին եւ ապա աւելցուց թէ իրենք վստահ կրնան ըլլալ որ Կիրակնօրեայ Դպրոց յաճախելով, իրենց

զաւակներուն մէջ Հայ Քրիստոնէայ նկարագրի ցանուած հունտը արմատ նետեց: Պրն Տնօրէնը շեշտեց նաեւ թէ այս արմատը, որպէսզի աւելի խորանայ, պայման է որ տան մէջ ալ իւրաքանչիւր մանուկ եւ պատանի լսէ այն պատգամը որ կը տրուի Կիրակնօրեայ Դպրոցին մէջ:

Ապա անդրադարձաւ իւրաքանչիւր դասարանի մէջ աշակերտներու սորվածներուն, *«որպէսզի երբ ընտանեօք եկեղեցի յաճախէք ամատուան ընթացքին, կամ այն Կիրակիներուն երբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի փակ է (Ծաղկազարդ, Զատիկ) աշակերտները իրենց սորվածը գործադրեն եւ մասնակից դառնան Սուրբ Պատարագին»:*

Ապա անդրադարձաւ բեմ զարդարող Խաչին եւ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Կնքանշանին (logo), յիշեցնելով թէ Խաչվերացի օրն էր որ Կիրակնօրեան իր Տարեշրջանը սկսաւ եւ այսօր Ս. Խաչի Երեւման տօնին օրն էր որ կ'ունենար իր Ամավերջի հանդէսը: Եւ այս Հայկական խաչն էր որ աշակերտներուն հետ պիտի ըլլար երբ CEGEP եւ համալսարան կը յաճախեն: Տնօրէնը ուրախութեամբ

յայտարարեց թէ ուսուցչական կազմի 10 անդամներէն 6 -ը Մոնթրէալ ծնած եւ մեծցած, Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի աւարտական են, եւ իրենց դաստիարակութիւնը զիրենք մղած է, հակառակ դասերով ծանրաբեռնուած ըլլալուն, վերադառնալ եւ իրենց հաւատքը բաժնել աշակերտներուն հետ: Տնօրէնը նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց Ծնողական Յանձնախումբի անդամներուն՝ Տիկնայք Մարլէն Գազանճեանին, Անահիտ Մակարեանին, Արփիկ Արշակեանին, Գոհար Գեորգիին եւ Վերժին Նուպարեանին, որոնք տարուան ընթացքին տարբեր յայտագիրներու իրենց մասնակցութիւնը բերին՝ հիւրասիրութեամբ:

Տնօրէնի խօսքին յաջորդեց վկայականներու բաշխումը, որուն ընթացքին, Նախակրթարանի Զ. կարգէն վկայուեցան Այտա Արապաթլեան, Ալիք Արշակեան,

Նուր Զարմինեան, Սերենա Մաթոսեան, Մելիք Մուպայէտ, Վարդան Նազարեան, Մարինա Նուպարեան, Յարութ Զուլճեան, Գեորգ Սարգիսեան, Կարօ Սարգիսեան, Մելքոն Մայրլ Սիմոնեան եւ Միւր Ստեփանեան ձեռամբ եկեղեցոյ հովիւ, Տէր Գառնիկ Ա. քահանայ Գոյունեանի (այս տարի Երկրորդական Ե. դասարանի աշակերտ չունէինք):

Հանդէսը ւարտեցաւ Տէր Հօր փակման խօսքով եւ աղօթքով որմէ ետք աշակերտներ եւ ներկաներ երգեցին «Կիլիկիա» մաղթերգը:

Հանդէսի ւարտին ներկաները հիւրասիրուեցան անուշեղէններով՝ պատրաստուած Ծնողական Յանձնախումբին կողմէ:

Աշակերտները բաժնուեցան Սեպտեմբերի վերամուտին դարձեալ հանդիպելու յոյսով:

Երիտասարդներու Խտացեալ Դասընթացք

Օգոստոս 5-18-ի միջեւ, Անթիլիասի Մայրավանքէն ներս երկրորդ տարին ըլլալով Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին նախաձեռնութեամբ ու անմիջական հսկողութեամբ տեղիունեցաւ երիտասարդներու խտացեալ դասընթացք: Հիւսիսային Ամերիկայի մեր թեմերուն յատուկ յիշեալ դասընթացքին մասնակցեցան 22 երիտասարդներ ընտրուած թեմերուն կողմէ: Դասընթացքը տեղի ունեցաւ անգլերէն լեզուով եւ քննարկեց հայ եկեղեցւոյ ու ժողովուրդին, ինչպէս նաեւ ներկայ ժամանակներու առնչուած այժմեական հարցեր: Մեր ուսուցչուհիներէն Օրդ. Թամար Գիզիրեան մասնակցեցաւ սոյն դասընթացքին:

ՄԻՕՐԵԱՅ ՍԵՄԻՆԱՐ-ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Շաբաթ, 10 Օգոստոս 2019-ին, Քինկսթընի մէջ, մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցէն Հրակ Պանքեան, Միեր Պանքեան, Առէն Պապիկեան, Սեւակ Պապիկեան, Յասմիկ Նաճարեան, Շողիկ Նաճարեան եւ Շողիկ Թեհինեան մասնակցեցան Գանատայի Հայոց Թեմի կողմէ հովանաւորուած եւ Ազգային Առաջնորդարանի Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Խորհուրդին կողմէ կազմակերպուած Կիրակնօրեայ

Դպրոցներու միօրեայ սեմինար-աշխատանոցին որ ունէր հետեւեալ յայտագիրը.

- Ս. Գրային խորհրդածութիւն (Հայր Գեղարդ)
- «Աշակերտք Քրիստոսի» շարականի խմբային երգեցողութիւն
- Օրուան դասախօսի ներկայացում.- Գերպ. Տ. Միւռն Ծ. Վրդ. Ազնիկեան
- Ա. Պահ՝ «Ուղղեցոյցի ներկայացում»
- Ինչո՞վ տարբեր է եւ ինչո՞ւ համար դիւրին չէ այսօրուան հայ մանուկին եւ պատանիին կրօնի ուսուցում եւ դաստիարակութիւն ջամբելը: Ի՞նչ մարտահրաւերներ կը դիմագրաւէ հայ մանուկը կամ պատանին:
- Այսօրուան Կիրակնօրեայ վարժարանի հայ ուսուցիչին դիմագրաւած մարտահրաւերները եւ Ուղեցոյց մը ունենալու անհրաժեշտութիւնը:
- Ուղեցոյցի ներկայացում.- Ե՞րբ պատրաստուած է եւ ո՞ր թեմէն՝ եկեղեցիներէն ներս կը գործածուի, բովանդակութիւն, գործածութեան մեթոտ, դասապահերու օրինակներ տեսնել:
- Բ. Պահ Աշխատանոց/Worshop
- Սրբոց Թարգմանչաց տօնը.- դասարանային-տարիքային բաժանումներով, դաս/activity մը պատրաստել, որ պիտի գործածուի Թարգմանչաց տօնին, իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայէն ներս:
- Համագումարի արժեւորում
- Առաջնորդ Սրբազան Հօր խօսք եւ փակում՝ «Պահպանիչով»

2019-20 Տարեշրջան (40-րդ)

Վերամուտ՝

Կիրակի 15 Սեպտեմբեր, 2019 ժամը 10:30

Մանկապարտեզ : Ա., Բ., և Գ. Դասարաններ (3 - 5 տարեկան)
Նախակրթարան : Ա., Բ., Գ., Դ., Ե. և Զ. Դասարաններ (6 - 11 տարեկան)
Երկրորդական : Ա., Բ., Գ., Դ. և Ե. Դասարաններ (12 - 16 տարեկան)

Գործունեություն՝

Ամեն Կիրակի Ժամը 10:30 – 13:00

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել Տնօրէնին՝

Թորոս Պապիկեան

Հեռ. (514)-513-4224 email director@sourphagop.org

Կայքէջ՝

www.sourphagop.org

19-րդ տարի

Ամսաթերթ՝

«Մաշտոցի Արձագանգ»

www.sourphagop.org/mashdots

27-րդ տարի